
قراردادهای مرتبط با مالکیت فکری برای شرکتهای دانش بنیان و خلاق ایران

دکتر سعید حقانی

پائیز ۱۴۰۱

IGE | IPI

Eidgenössisches Institut für Geistiges Eigentum
Institut Fédéral de la Propriété Intellectuelle
Istituto Federale della Proprietà Intellettuale
Swiss Federal Institute of Intellectual Property

©2023 Saeed Haghani BY-NC -ND

موافقتنامه‌ی محرمانگی

(Non-Disclosure Agreement/NDA)

Eidgenössisches Institut für Geistiges Eigentum
Institut Fédéral de la Propriété Intellectuelle
Istituto Federale della Proprietà Intellettuale
Swiss Federal Institute of Intellectual Property

©2023 Saeed Haghani BY-NC -ND

• اهمیت محرمانگی

❖ ارزش اطلاعات: داستان نمادین شاه میداس

میداس که اینک از ثروت و شکوه و جلال نفرت یافته بود، به روستایی نقل مکان کرده و به پرستش پان، خدای دشت‌ها و ساتیرها پرداخت. روزی پان خواست تا موسیقی خود را با موسیقی آپولو، خدای چنگ مقایسه کند، پس او را به چالش طلبید. تیمولوس، خدای کوهستان به‌عنوان داور انتخاب شد. نخست پان در فلوتش دمید و آوای روستایی آن برای خودش و مرید باوفایش میداس که اتفاقاً در آن جمع حاضر بود بسیار خوشایند آمد. سپس آپولو دست بر چنگ برد و تارهای آن را لرزاند. تیمولوس بی‌درنگ آپولو را برنده میدان اعلام کرد. همگی با این رأی موافق بودند مگر میداس. پس آپولو گوش‌های او را به گوش‌های الاغ تبدیل کرد. این موضوع در دو تابلوی نقاشی موسوم به «آپولو و مارس‌سیاس» اثر پالما ایل جوانی (۱۶۲۸-۱۵۴۴) به تصویر کشیده شده که صحنه قبل و بعد از این تنبیه را نمایش می‌دهد.

میداس آزرده دل گوش‌هایش را در زیر عمامه‌ای بزرگ پنهان می‌ساخت تا کسی آن‌ها را نبیند. اما آرایشگرش موضوع را می‌دانست و میداس از او خواسته بود تا به کسی چیزی نگوید. اما سلمانی که نمی‌توانست این راز را بیش از این در خود نگاه دارد به دشتی رفت، گودالی در زمین کند و راز را در آن زمزمه کرد. سپس گودال را پُر کرد و رفت. پس از آن بستری انبوه از نی‌ها در آن مکان رویید که داستان میداس را زمزمه می‌کردند و می‌گفتند: «شاه میداس گوش‌های الاغ دارد».

< <https://fa.wikipedia.org/wiki/%D9%85%DB%8C%D8%AF%D8%A7%D8%B3> >

❖ ناکافی بودن جنبه‌ی حمایتی قوانین از اطلاعات محرمانه

• مفهوم‌شناسی

مفهوم	تعریف	معادل در محرمانگی	مقطع استفاده	نمونه
عقد / قرارداد / موافقتنامه	توافق مستقل دو طرف	موافقتنامه‌ی محرمانگی Non-Disclosure Agreement	اصولاً قبل از توافق دیگر	موافقتنامه‌ی محرمانگی [درخصوص ایده‌ی کارآفرین]
شرط	توافق در دل توافق دیگر	شرط محرمانگی Non-Disclosure Clause	اصولاً همزمان با توافق دیگر	شرط محرمانگی در قرارداد استخدام

نکات:

- در این جلسات از «موافقتنامه‌ی محرمانگی» سخن می‌گوییم ولی (جز در موارد استثنایی) تمامی مطالب در چهارچوب «شرط محرمانگی» نیز قابل اعمال هستند.
- در صورتی که از شرط محرمانگی استفاده می‌کنید پیشنهاد می‌کنم به «استقلال شرط محرمانگی» (Severability) از قرارداد تصریح شود. به این معنا که در صورت انحلال قرارداد اصلی هم شرط محرمانگی معتبر و لازم‌الاتباع باشد.
- در صورتی که از موافقتنامه‌ی محرمانگی استفاده می‌کنید، پیشنهاد می‌کنم حتماً به «لازم‌الاجرا» بودن و «غیرقابل فسخ [یکطرفه]» بودن موافقتنامه و «اسقاط کافه‌ی خیارات» تصریح کنید.

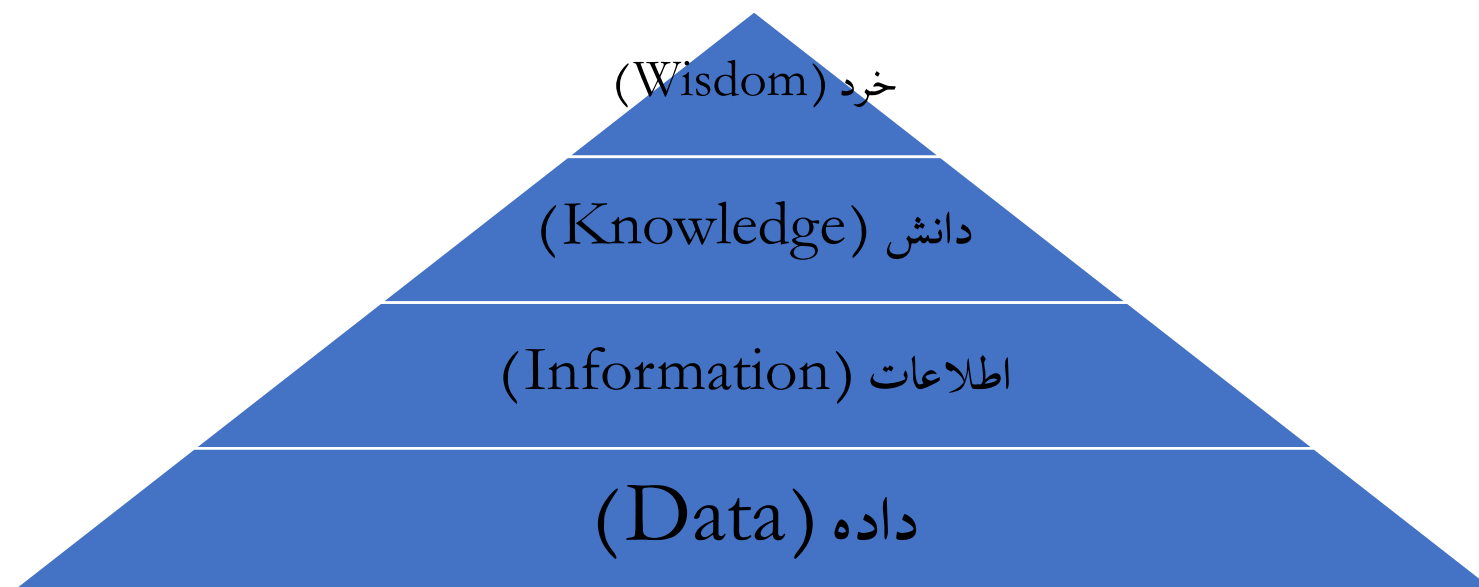

Eidgenössisches Institut für Geistiges Eigentum
Institut Fédéral de la Propriété Intellectuelle
Istituto Federale della Proprietà Intellettuale
Swiss Federal Institute of Intellectual Property

©2023 Saeed Haghani BY-NC -ND

• اطلاعات محرمانه

❖ دامنه‌ی شمول اطلاعات

نکته: در هنگام تعریف اطلاعات محرمانه، به واژه‌ی «اطلاعات» اکتفا نکرده و در صورتی که داده‌های خام هم به گیرنده ارائه می‌شود، به شمول اطلاعات محرمانه بر «داده‌ها»، «اطلاعات»، «دانش»، «مهارت فنی» و «ایده» تصریح شود.

❖ مدل‌های اثباتی اطلاعات محرمانه

نوع	توضیح	نمونه	منتفع
الف	محرمانه دانستن اطلاعات، مگر در موارد استثنایی	کلیه‌ی اطلاعات ارائه شده در چهارچوب این موافقتنامه محرمانه است، مگر اطلاعاتی که به وضوح ماهیت غیرمحرمانه دارند.	ارائه کننده‌ی اطلاعات
ب	محرمانه ندانستن اطلاعات، مگر تصریح بر محرمانه بودن آنها	اطلاعات ارائه شده در صورتی محرمانه است که ارائه کننده به صورت مکتوب به محرمانه بودن آنها تصریح کند.	دریافت کننده‌ی اطلاعات

نکات:

- ۱- در صورتی که صاحب ایده و ارائه کننده‌ی اطلاعات هستید، حتماً از مدل (الف) استفاده کنید.
- ۲- در صورتی که صاحب ایده و ارائه کننده‌ی اطلاعات هستید و قدرت چانه زنی شما اجازه‌ی استفاده از مدل (الف) را نمی‌دهد، سعی کنید با تعدیل نسبی مدل (الف) به چهارچوب کلی این مدل پایبند بمانید. برای نمونه می‌توانید اطلاعات ارسال شما از «ایمیل خاص» یا «شخص خاصی» را بدون نیاز به علامت گذاری محرمانه تلقی کنید.
- ۳- در صورتی که از مدل (ب) استفاده می‌کنید پیشنهاد می‌کنم از نظر رویه‌ی داخلی شرکت / گروه خود، برای ارسال اطلاعات به طرف مقابل، «فرآیند» و «اشخاص» مشخصی تعیین کنید (Disclosure Policy).
- ۴- در هر حال در مکاتبات و ارسال فایل برای طرف مقابل، پیش نویس مکاتباتی خود را با واترمارک «محرمانه» تنظیم کنید و تنها در مواردی که از محرمانه نبودن آنها مطمئن هستید این واترمارک را بردارید.

❖ مصادیق ارائه‌ی اطلاعات محرمانه

نمونه‌ها	جنبه‌های مختلف دامنه‌ی اطلاعات محرمانه
درایوها / رایانش ابری / اتاق داده‌های مجازی (VDR) / ایمیل / ...	واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات
کتبی / شفاهی / تصویری / ...	نحوه‌ی ارائه‌ی اطلاعات
پیش از موافقتنامه / همزمان با موافقتنامه / پس از موافقتنامه	زمان ارائه‌ی اطلاعات
اصل / کپی / نمونه‌ی اولیه / ابزارها و قطعات	نسخه‌های محتوی اطلاعات

نکات:

- ۱- اگر ارائه‌دهنده‌ی اطلاعات هستید پیشنهاد اکید می‌کنم که جمله‌ای با این مضمون افزوده شود که اطلاعات محرمانه صرفنظر از واسطه‌ی ارائه‌ی آنها محرمانه خواهند بود.
- ۲- پیشنهاد می‌کنم واسطه‌ها، نحوه و نسخه‌های اصلی ارائه‌ی اطلاعات که تقریباً مطمئنید از آنها استفاده خواهید کرد را در قرارداد بیاورید.
- ۳- در صورتی که ارائه‌کننده‌ی اطلاعات هستید سعی کنید در هر یک از موارد فوق لیست نمونه‌ها را با قید «ازجمله بدون قید محدودیت» (including but not limited to) همراه کنید.
- ۴- در صورتی که دریافت‌کننده‌ی اطلاعات هستید سعی کنید در هر یک از موارد فوق لیست نمونه‌ها را با قید «انحصاراً» (exclusively) همراه کنید.
- ۵- از نظر رویه‌ی داخلی شرکت/گروه خود، برای ارسال اطلاعات به طرف مقابل، «فرآیند» و «اشخاص» مشخصی تعیین کنید (Disclosure Policy).

• گیرنده‌ی اطلاعات

نوع شخص	تعریف	نمونه
حقیقی / طبیعی	اشخاص انسانی	افراد انسانی
حقوقی	اجتماع انسان‌ها یا برای برخی از اموال که قانونگذار برای آنها شخصیت مستقل قائل می‌شود.	شرکتها / موسسات غیرتجاری و ...

نکات:

- ۱- اگر طرف مقابل شما شرکت سهامی عام بورسی است، توجه کنید که «اطلاعات مهم» آن شرکت (گیرنده‌ی اطلاعات) الزاماً باید بر روی کدال بورس افشا شود. در این موارد عدم افشای اطلاعات ضمانت اجرای کیفری برای شخص خاطی در شرکت گیرنده‌ی اطلاعات را به همراه خواهد داشت. در نتیجه باید درخصوص اطلاعاتی که ارائه می‌شود و میزان تأثیر قرارداد محرمانگی دقت کافی داشت.
- ۲- در صورتی که گیرنده‌ی اطلاعات شخص حقوقی است، لازم است به مساله‌ی گیرندگان مجاز (Permitted recipients) توجه شود. گیرنده‌ی مجاز به کسی اطلاق می‌شود که اجازه‌ی دسترسی به اطلاعات را برای اجرایی کردن هدف مشترک طرفین دارد. این اشخاص می‌توانند از میان مدیران، کارمندان، حساب‌برسان و ... باشند.
- ۳- در صورتی که گیرنده‌ی اطلاعات بخشی از «گروه شرکتی» است، لازم است به مساله‌ی شرکت‌های مرتبط (Related companies) توجه شود. باتوجه به نیازهای هر قرارداد به این سوال پاسخ دهید که آیا «شرکت مادر» (Holding Company / Parent Company)، «شرکت وابسته» (Affiliate Company)، «شرکت فرعی» (Subsidiary Company) یا «شرکت خواهر» (Sister company) به‌عنوان شرکت مرتبط شناخته می‌شود یا نه.

• تعهدات دریافت‌کننده‌ی اطلاعات

❖ تعهد به عدم افشای اطلاعات

مفهوم: فاش نکردن اطلاعات محرمانه برای شخص / اشخاص ثالث

- نکات:**
- ۱- در بیان تعهد به عدم افشای اطلاعات، پیشنهاد می‌کنم که «در دسترس ثالث قرارندادن اطلاعات» هم درج شود تا از اطلاعات دربرابر درز/نشت (Information Leakage) هم حمایت شود.
  - ۲- بسیار مهم است که تعهد به عدم افشای اطلاعات برای «گیرندگان مجاز» و «شرکت‌های مرتبط» در نظر گرفته شود، در غیر این صورت امکان افشای غیرمستقیم اطلاعات برای دریافت‌کننده وجود خواهد داشت.
  - ۳- باتوجه به اینکه گیرندگان مجاز و شرکت‌های مرتبط طرف قرارداد محرمانگی نیستند، یکی از دو راه آتی (یا حتی جمع دو راهکار) پیشنهاد می‌شود: الف) درج تعهد برای دریافت‌کننده‌ی اطلاعات مبنی بر گرفتن تعهد از گیرندگان مجاز و/یا شرکت‌های مرتبط؛ ب) درج مسئولیت (شرط تضمینی/تضمین عدم فعل ثالث) برای دریافت‌کننده‌ی اطلاعات در صورت افشای اطلاعات توسط گیرندگان مجاز یا شرکت‌های مرتبط.

❖ استثنائات عدم افشای اطلاعات

دسته‌ها	توضیح	نمونه
به جهت گیرنده	ارائه‌ی اطلاعات به «گیرندگان مجاز»	دریافت کننده‌ی اطلاعات نباید اطلاعات دریافتی را برای اشخاص دیگر (بجز گیرندگان مجاز به میزانی که طبق این موافقتنامه تجویز شده) افشا نماید.
	ارائه‌ی اطلاعات به «مراجع قانونی»	در صورتی که افشای اطلاعات صرفاً به دلیل متابعت از تعهدات بارشده در مقررات آمره‌ی قانونی، دستورات قضایی یا مقررات آیین‌نامه‌ای بوده و به میزانی که برای این متابعت لازم بوده، به عمل آمده باشد، طرف افشاکننده ناقض این موافقتنامه نخواهد بود.
به جهت اطلاعات	اطلاعات در دسترس عموم	اگر اطلاعات در زمان افشاء یا متعاقباً، بدون آن که نقض این موافقتنامه از سوی دریافت کننده‌ی اطلاعات یا گیرندگان مجاز اطلاعات صورت گیرد، در دسترس عموم قرار گرفته باشد، از تعهد به عدم افشا مستثنا خواهد بود.
به جهت نحوه‌ی دسترسی به اطلاعات	اطلاعات توسعه داده شده توسط دریافت کننده	اطلاعاتی که به صورت مستقل توسط طرف دریافت کننده یا شرکت‌های مرتبط با وی توسعه داده شده باشد بدون این که از اطلاعات محرمانه‌ی ارائه کننده استفاده کرده باشند، از تعهد به عدم افشا مستثنا خواهد بود.
	اطلاعات دریافتی از ثالث بدون تعهد به محرمانگی	اطلاعات توسط دریافت کننده به صورت قانونی از شخص ثالثی دریافت شده باشد بدون این که دریافت کننده متعهد به حفظ محرمانگی این اطلاعات شده باشد. این استثنا در صورتی اعمال می شود که شخص ثالث (تا بدانجا که دریافت کننده در جریان است) اقدام به نقض تعهد محرمانگی در برابر ارائه کننده‌ی اطلاعات در خصوص اطلاعات انتقالی به دریافت کننده، نکرده باشد.

©2023 Saeed Haghani BY-NC -ND

اطلاعات مزبور پیش از دریافت از ارائه‌کننده‌ی اطلاعات، در اختیار دریافت‌کننده‌ی اطلاعات بوده بدون این که تعهدی مبنی بر حفظ محرمانگی داشته باشد.	اطلاعاتی که پیش از موافقتنامه در اختیار دریافت‌کننده بوده است.
--	--

نکات:

- ۱- اگر دریافت‌کننده‌ی اطلاعات محرمانه هستید، به این بند (استثنائات عدم افشاء) توجه کافی کرده و تمام موارد و فروضی که در آینده افشای متعارف اطلاعات لازم خواهد بود را به این فهرست بیافزایید.
- ۲- در استثناء کردن ارائه‌ی اطلاعات به گیرندگان مجاز (Permitted recipients) توصیه می‌کنم تصریح شود که این استثناء «تأحدی که این موافقتنامه تجویز کرده باشد» شمول دارد.
- ۳- در صورت ارائه‌ی اطلاعات به «مراجع قانونی» توصیه می‌شود قیودی مبنی بر اطلاع‌رسانی به ارائه‌کننده و ارائه‌ی حداقلی اطلاعات در قرارداد گنجانده شود تا دریافت‌کننده به بهانه‌ی ارائه‌ی اطلاعات به مراجع قانونی تمامی این اطلاعات را افشانند (نمونه: در صورتی که افشا به دلایل فوق‌الذکر به عمل آید، طرف افشاکننده باید از این امر اطمینان یابد که مخاطب دریافت این اطلاعات از ماهیت محرمانه‌ی اطلاعات آگاه شده و از وی درخواست کند که رعایت مراتب محرمانگی اطلاعات را بنماید. همچنین دریافت‌کننده‌ی اطلاعات باید درخواست اطلاعات از سوی مراجع قانونی را به محض وصول به آگاهی ارائه‌کننده‌ی اطلاعات رسانده و حسب دستورات ارائه‌کننده‌ی اطلاعات در خصوص میزان و نحوه‌ی ارائه‌ی اطلاعات به مرجع قانونی عمل کند).

❖ تعهد به مراقبت از اطلاعات

مفهوم: تعهد به مراقبت به معنای لزوم رعایت «استاندارد»ی در حفظ امنیت اطلاعات محرمانه است.

نکات:

- ۱- توجه داشته باشید که «تعهد به مراقبت» متفاوت از «تعهد به عدم افشای اطلاعات» است؛ تعهد اول از نوع سلبی (نباید) و تعهد دوم از نوع ایجابی (باید) است.
- ۲- اگر تعیین این «استاندارد» در میزان تعهد دریافت کننده نقش بنیادین دارد. ملاک های مختلفی در این رابطه در قراردادهای رایج هستند، از جمله: «مراقبت متعارف» (Reasonable care)، «بالاترین میزان مراقبت» (highest degree of care)، «مراقبتی که دریافت کننده از اطلاعات خود می کند» (a degree of care as is used for the Receiving Party's own confidential information)، «استانداردهای ارائه کننده ی اطلاعات» (a degree of care as is instructed by the Disclosing Party).
- ۳- اگر از معیار «مراقبتی که دریافت کننده از اطلاعات خود می کند» استفاده می کنید، این معیار را به تنهایی به کار نبرید و مشابه نمونه ی ICC تصریح کنید که «در هر حال این استانداردها نباید از مراقبت متعارف کمتر باشد».
- ۴- در اینجا هم بسیار مهم است که تعهد به مراقبت برای «گیرندگان مجاز» و «شرکت های مرتبط» در نظر گرفته شود، در غیر این صورت امکان درز غیرمستقیم اطلاعات وجود خواهد داشت.
- ۵- باتوجه به اینکه گیرندگان مجاز و شرکت های مرتبط طرف قرارداد محرمانگی نیستند، یکی از دو راه آتی (یا حتی جمع دو راهکار) پیشنهاد می شود: الف) درج تعهد برای دریافت کننده ی اطلاعات مبنی بر گرفتن تعهد از گیرندگان مجاز و/یا شرکت های مرتبط؛ ب) درج مسئولیت (شرط تضمینی /تضمین عدم فعل ثالث) برای دریافت کننده ی اطلاعات در صورت عدم رعایت استانداردهای مراقبتی توسط گیرندگان مجاز یا شرکت های مرتبط.

❖ تعهد به استفاده‌ی محدود از اطلاعات

مفهوم: این شرط به دنبال تعیین موارد امکان استفاده‌ی دریافت کننده از اطلاعات دریافتی و ممنوعیت استفاده‌ی مازاد از سوی اوست.

نکات:

- ۱- اگر در ابتدای قرارداد «هدف» قرارداد را تعریف کرده باشید، در اینجا می‌توانید استفاده از اطلاعات را محدود به «تحقق هدف قرارداد» کنید (نمونه: دریافت کننده‌ی اطلاعات نمی‌تواند از اطلاعات محرمانه جز برای تحقق هدف استفاده کند).
- ۲- این تعهد با دو شرط دیگر در موافقتنامه‌ی محرمانگی تکمیل می‌شود: الف) تعهد به استرداد و/یا امحای اطلاعات محرمانه [پس از قطع همکاری]؛ ب) شرط عدم انتقال حق بر اطلاعات به دریافت کننده. اگر ارائه کننده‌ی اطلاعات هستید، لازم است این هر سه مقرر را در قرارداد خود درج کنید.
- ۳- شرط عدم انتقال حق بر اطلاعات به دریافت کننده (No licence or ownership clause) شرطی است که به موجب آن تصریح می‌شود که صرف قرارداد محرمانگی مستلزم ایجاد مالکیت برای دریافت کننده‌ی اطلاعات بر اطلاعات یا امکان بهره‌برداری وی از اطلاعات، نیست.
- ۴- در برخی قراردادها شرط استفاده‌ی محدود (و شرط عدم انتقال حق بر اطلاعات به دریافت کننده) بی‌معناست. در واقع باید بین دو دسته از قراردادها (و شروط) محرمانگی تفکیک کرد: الف) گاهی موافقتنامه/شرط محرمانگی برای ارزیابی میزان معقولیت راه اندازی یک کسب و کار (Feasibility study) یا ارزشگذاری کسب و کار یا سهام (valuation) یا ارزیابی بایسته (Due diligence) استفاده می‌شود. در این موارد استفاده از شروط بالا معقول است؛ چون هنوز معامله‌ای فی‌مابین طرفین رخ نداده است. ب) گاهی موافقتنامه / شرط محرمانگی در کنار معامله‌ی اصلی رخ می‌دهد. در این دسته گاهی شرط استفاده‌ی اطلاعات بی‌معنا خواهد بود. برای نمونه اگر شرکت کوکاکولا طی قراردادی با شرکت خوشگوار اجازه‌ی بهره‌برداری از فرمول کوکاکولا در ایران، شرط محرمانگی این فرمول را در قرارداد درج کند، شرط «عدم انتقال حق استفاده» بی‌معنا خواهد بود.
- ۵- در اینجا هم بسیار مهم است که تعهد به استفاده‌ی محدود برای «گیرندگان مجاز» در نظر گرفته شود.

©2023 Saeed Haghani BY-NC -ND

۶- باتوجه به اینکه گیرندگان مجاز و شرکت‌های مرتبط طرف قرارداد محرمانگی نیستند، یکی از دو راه آتی (یا حتی جمع دو راهکار) پیشنهاد می‌شود: الف) درج تعهد برای دریافت‌کننده‌ی اطلاعات مبنی بر گرفتن تعهد از گیرندگان مجاز و/یا شرکت‌های مرتبط؛ ب) درج مسئولیت (شرط تضمینی/تضمین عدم فعل ثالث) برای دریافت‌کننده‌ی اطلاعات در صورت استفاده‌ی غیرمجاز از اطلاعات توسط گیرندگان مجاز یا شرکت‌های مرتبط.

• نقض تعهدات و طرق جبرانی

نمونه	توضیح	راهکار جبرانی اصلی
در صورت تاخیر در اجرای تعهد، متعهد ملزم به جبران کلیه خسارات وارده به متعهدله خواهد بود.	به معنای امکان دریافت مبلغی توسط متعهدله در ازای نقض تعهد از سوی متعهد است.	مطالبه‌ی خسارت
در صورت تاخیر در اجرای تعهد بیش از ۳۰ روز، متعهدله می‌تواند قرارداد را فسخ کند.	به معنای امکان از بین بردن یک طرفه‌ی قرارداد توسط متعهدله در صورت نقض تعهد از سوی متعهد است.	فسخ قرارداد
در صورت عدم اجرای تعهد از سوی متعهد، متعهدله می‌تواند الزام متعهد به اجرای تعهد را از دادگاه درخواست کند.	به معنای امکان الزام به اجرای تعهد نقض شده است.	اجرای اجباری قرارداد

نکات: ۱- اگر در حقوق ایران مقررات قانونی مفصلی در مورد اجرای اجباری قرارداد وجود دارد ولی در مورد فسخ و خسارت متاسفانه قوانین ایران با مشکل جدی روبرو هستند و اگر قرارداد ذیل قانون ایران تنظیم می‌شود لازم است این خلا در قرارداد رفع شود. راهکارهای آتی برخی از موارد مهم هستند:

الف) تعیین وجه التزام قراردادی (Liquidated damages clause): به امکان مطالبه‌ی خسارتی مشخص و مقطوع در ازای هر بار نقض تعهد تصریح شود (نمونه: در صورت احراز عدم اعمال مراقبت کافی از اطلاعات توسط دریافت‌کننده‌ی اطلاعات، دریافت‌کننده ملزم به پرداخت خسارتی روزانه معادل یک میلیارد ریال به ارائه‌کننده‌ی اطلاعات از تاریخ اهمال در مراقبت کافی تا تاریخ رفع اهمال می‌باشد).

©2023 Saeed Haghani BY-NC -ND

ب) شرط مطالبه‌ی خسارت انتفاعی (Disgorgement Clause): گاهی ممکن است سودی که دریافت‌کننده‌ی اطلاعات از افشای اطلاعات می‌برد بیشتر از زبانی باشد که به ارائه‌کننده وارد می‌شود. در این صورت اگر شما ارائه‌کننده‌ی اطلاعات هستید توصیه می‌کنم از این شرط در ادامه‌ی شرط وجه التزام استفاده کنید (نمونه: در صورتی که منافع حاصل از نقض برای دریافت‌کننده‌ی خاطی بیشتر از زیان وارده به ارائه‌کننده‌ی اطلاعات یا وجه التزام تعیین شده در قرارداد باشد، دریافت‌کننده‌ی خاطی ملزم به پرداخت خسارتی معادل منافع حاصله برای خود به ارائه‌کننده است).

پ) شرط حق فسخ (Termination right): در برخی موارد فسخ قرارداد محرمانگی و قرارداد اصلی (در صورت وجود) و عدم ادامه‌ی همکاری با دریافت‌کننده‌ی با سوءنیت ضروری است. لازم است به این امکان فسخ در پی نقض تعهد تصریح شود. پیشنهاد می‌شود که به فقدان تشریفات برای فسخ تصریح شود ولی عدم تصریح در سیستم حقوقی ایران اشکالی به همراه نمی‌آورد.

ت) مساله‌ی عدم‌النفع (Loss of profit): در صورتی که ارائه‌کننده‌ی اطلاعات هستید و قصد درج شرط خسارت (بدون تعیین وجه التزام) را دارید. حتماً به این مساله تصریح کنید که گونه‌های خاصی از خسارت که بین حقوقدانان مورد اختلاف نظر هستند، قابل مطالبه‌اند. به صورت ویژه، عدم‌النفع یکی از این خسارت هاست.

ث) مساله‌ی سقف مسئولیت (Maximum liability clause): در قرارداد می‌توان برای مسئولیت به پرداخت خسارات سقفی تعیین کرد. تعیین این سقف تنها در صورتی که دریافت‌کننده‌ی اطلاعات بوده و در معرض مسئولیت باشید توصیه می‌شود. در صورتی که ارائه‌کننده‌ی اطلاعات هستید سعی کنید سقفی برای مسئولیت تعیین نکنید.

۲- در هنگام وضع ضمانت اجرای نقض تعهدات، به وضع ضمانت اجرا برای «تعهدات پس از خاتمه‌ی قرارداد» (Post-termination obligations) هم توجه داشته باشید. برای مثال، پس از خاتمه، دریافت‌کننده‌ی اطلاعات متعهد به استرداد/امحای اطلاعات است و لازم است برای فرض نقض این تعهد وضع ضمانت اجرا شود.

۳- لازم است به تمامی انواع نقض در هنگام وضع ضمانت اجرا توجه شود. «عدم اجرای کامل تعهد»، «تاخیر در اجرای تعهد»، «اجرای ناقص تعهد» همگی از انواع نقض هستند و گاه ضمانت اجراهای متفاوتی می‌طلبند.

۴- توجه کنید که همه‌ی این ضمانت اجراها با هم قابل جمع نیستند.

IGE | IPI

.....
Eidgenössisches Institut für Geistiges Eigentum
.....
Institut Fédéral de la Propriété Intellectuelle
.....
Istituto Federale della Proprietà Intellettuale
.....
Swiss Federal Institute of Intellectual Property
.....

©2023 Saeed Haghani BY-NC -ND

• **خاتمه‌ی موافقتنامه‌ی محرمانگی**

❖ مساله‌ی زمان تعهدات محرمانگی

مدل‌ها	تعریف	نمونه
نامحدود	در این مدل برای ادامه‌ی تعهدات دریافت‌کننده حتی پس از خاتمه‌ی قرارداد مدتی تعیین نمی‌شود.	تعهدات طرفین در چهارچوب این موافقتنامه به صورت نامحدود ادامه خواهد یافت.
محدود	در این مدل برای ادامه‌ی تعهدات دریافت‌کننده حتی پس از خاتمه‌ی قرارداد مدتی مشخص ذکر می‌شود.	تعهدات طرفین در چهارچوب این موافقتنامه به مدت ..... سال پس از فسخ موافقتنامه ادامه خواهد یافت.

نکات:

- ۱- به دلیل ابهام موجود در حقوق ایران (بویژه بخاطر امکان اعمال مواد ۹۵۹ و ۹۶۰ قانون مدنی) توصیه می‌کنم حتماً از مدل «محدود» استفاده کنید.
- ۲- در صورت استفاده از مدل دوم، سعی کنید در تعیین مدت محرمانگی اطلاعات پس از خاتمه‌ی همکاری از فرمولی استفاده کنید که از ارزش تجاری اطلاعات شما بیشترین حمایت را بکند. برای نمونه می‌توانید مدت ارزشمندی تجاری اطلاعات خود را با ضریب یک و نیم در نظر گرفته و مدت را تعیین کنید.
- ۳- در صورتی که اصرار بر استفاده از مدل اول دارید، حتماً این قید را بیافزایید که اگر قوانین آمره امکان نامحدود بودن تعهد به محرمانگی را نپذیرند، شرط باطل نبوده و تا زمانی که قانون اجازه دهد اعتبار خواهد داشت. (برای نمونه: تعهدات طرفین در چهارچوب این موافقتنامه به صورت نامحدود یا تا بدانجا که قوانین آمره‌ی مربوطه اجازه دهد، ادامه خواهد یافت).

❖ مسالهی در اختیار قراردادن اطلاعات

نمونه	تعریف	روش
ارائه کننده ی اطلاعات می تواند ظرف نود (۹۰) روز پس از فسخ موافقتنامه درخواست امحای اطلاعات ارائه شده را بنماید. امحای اطلاعات باید به صورت کتبی به تایید [امحاکننده/ دریافت کننده ی اطلاعات] برسد.	از بین بردن تمامی نسخه های اطلاعات که در اختیار دریافت کننده ی اطلاعات است.	امحای اطلاعات (Destruction)
ارائه کننده ی اطلاعات می تواند ظرف نود (۹۰) روز پس از فسخ موافقتنامه درخواست اعاده ی اطلاعات ارائه شده را بنماید. دریافت کننده ی اطلاعات باید ظرف سی (۳۰) روز پس از درخواست، اقدام به اعاده ی اطلاعات به ارائه کننده بنماید	بازگرداندن تمامی اطلاعاتی که در اختیار دریافت کننده ی اطلاعات است.	اعاده ی اطلاعات (Return)

نکات:

- در صورتی که نسخه یا نسخه های اصل در دست دریافت کننده ی اطلاعات باشد به هیچ وجه از مدل «امحا» استفاده نکنید و به لزوم «اعاده» ی اطلاعات تصریح کنید.
- در صورتی که دریافت کننده از طریق اتاق داده ی مجازی به برخی اطلاعات دسترسی داشته، به حق قطع این دسترسی از سوی شما (ارائه کننده ی اطلاعات) تصریح کنید.
- اگر دریافت کننده ی اطلاعات هستید، حتماً توجه داشته باشید که با توجه به مقررات حاکم ممکن است قانوناً ملزم به نگهداری سوابقی از برخی از اطلاعات باشید. در این رابطه حتماً تصریح کنید که این موارد از تعهد به اعاده یا امحای اطلاعات مستثنا هستند (نمونه: تعهد به در اختیار قراردادن اطلاعات پس از فسخ، شامل موارد آتی نخواهد بود: اطلاعات محرمانه یا کپی های آن که دریافت کننده ی اطلاعات یا مشاوران وی به موجب قوانین آمره ملزم به نگهداری آنها هستند. در موارد مجاز یادشده، دریافت کننده ی اطلاعات تعهدی مستمر مبنی بر حفظ محرمانگی اطلاعات محرمانه و کپی های آن در چهارچوب این موافقتنامه را داشته و در عین حال مجاز به استفاده ی از اطلاعات از تاریخ درخواست نخواهد بود.)

©2023 Saeed Haghani BY-NC -ND

- ۴- در اینجا هم بسیار مهم است که تعهد به در اختیار قراردادن اطلاعات برای «گیرندگان مجاز» و «شرکت‌های مرتبط» در نظر گرفته شود.
- ۵- با توجه به اینکه گیرندگان مجاز و شرکت‌های مرتبط طرف قرارداد محرمانگی نیستند، یکی از دو راه آتی (یا حتی جمع دو راهکار) پیشنهاد می‌شود: الف) درج تعهد برای دریافت‌کننده‌ی اطلاعات مبنی بر گرفتن تعهد از گیرندگان مجاز و/یا شرکت‌های مرتبط؛ ب) درج مسئولیت (شرط تضمینی/تضمین عدم فعل ثالث) برای دریافت‌کننده‌ی اطلاعات در صورت عدم اعاده/امحای اطلاعات توسط گیرندگان مجاز یا شرکت‌های مرتبط.

IGE | IPI

Eidgenössisches Institut für Geistiges Eigentum
Institut Fédéral de la Propriété Intellectuelle
Istituto Federale della Proprietà Intellettuale
Swiss Federal Institute of Intellectual Property

©2023 Saeed Haghani BY-NC -ND

• نکات پایانی

- ❖ لزوم برخورداری از خدمات حقوقی
- ❖ لزوم تطبیق نمونه قراردادها بر موقعیت‌های معاملاتی خاص

کریزهای بحران کوزه‌ای

چند کجده؟ قسمت یک روزه‌ای

- مولانا -